

Vertaisoppiminen

Opit onnistuneen energiatehokkuustyön
toimeenpanon ja johtamisen tunnusmerkeistä

Jaana Federley

ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET

Vertaisoppiminen

- Hanke toteutettiin keväällä 2022 ja mukana oli kolme kuntaa; Kerava, Lohja ja Kuhmo.
- Tavoitteena vauhditetaan kuntien energiatehokkuussopimusten toimenpanoa jakamalla hyviä käytäntöjä energiatehokkuustyöstä.
 - Energiatehokkuuden itsearviointi.
 - Vertaisoppimisvierailuilla haastateltiin kunnan eri rooleissa toimivia henkilöitä energiatehokkuustyön toimeenpanosta ja johtamisesta.
- Yhteenveto on laadittu vertaisoppimishankkeessa toteutettujen haastattelujen ja kuntien energiatehokkuuden itsearvioinnin perusteella.
 - Yhteenvetoon on kerätty kunnan energiatehokkuustyön kannalta keskeisiä teemoja ja aiheita, jotka nousivat esille hankkeen aikana.

Tavoitteet ja johtaminen

Onnistumisen tunnusmerkkejä – pohdi ainakin näitä

Kunnan energiatehokkuustyölle on määritelty selkeät tavoitteet

- Energiatehokkuus mainitaan kunnan strategiassa.
- Tavoitteiden saavuttamista seurataan säännöllisesti ja niiden seuranta on yhdistetty esim. talouden ja toiminnan seurantaan.

Koko kuntaorganisaation osallistaminen

- Kunnan päättäjiä ja kunnan johtoa informoidaan säännöllisesti ja osallistetaan energiatehokkuustyöhön.
- Eri toimialoja, liikelaitoksia ja yksiköitä sitoutetaan ja innostetaan energiatehokkuustyöhön ja sen tavoitteiden saavuttamiseen.
- Kunnan työntekijöitä kannustetaan energiatehokkuustavoitteiden toteuttamiseen ja palkitaan onnistumisista.

Riittävät resurssit energiatehokkuustyölle

- Energiatehokkuustoimenpiteiden toteutus ja rahoitus otetaan huomioon kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa.

Energiatehokkuustyön suunnitelmallisuus

- Tavoitteet on muutettu käytännön toimenpidesuunnitelmiksi, joiden säästöpotentiaali, investoinnit ja vaikutus päästöihin on arvioitu.
- Energiatehokkuussopimuksen seurannan prosessi ja vastuut.

Organisointi ja poikkihallinnollinen koordinointi

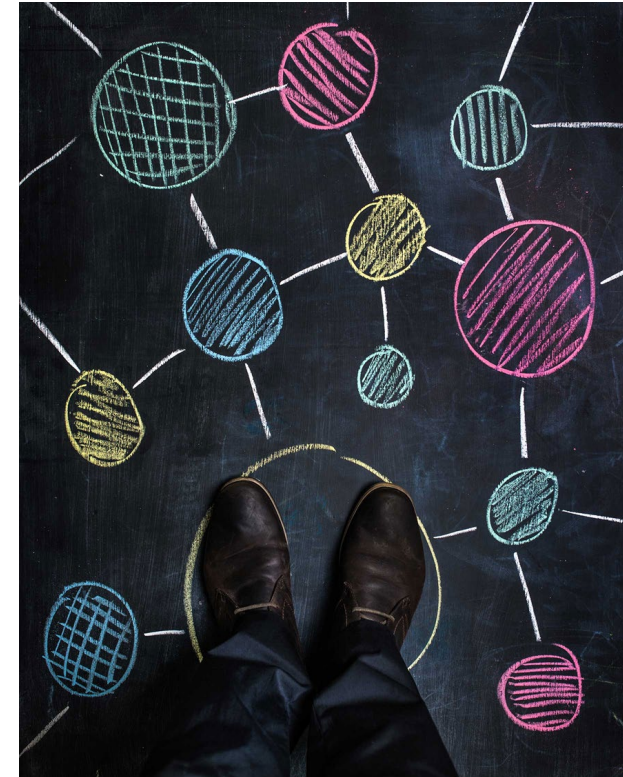
Onnistumisen tunnusmerkkejä – pohdi ainakin näitä

Energiatehokkuustyön vastuut

- Eri toimielinten roolit ja vastuut energiatehokkuustyön toimeenpanossa on määritelty ja viestitty.
- Energiatehokkuustyölle on nimetty vastuuhenkilö, jolla on energiatehokkuustyölle riittävästi aikaa.
- Energiatehokkuustyö on kytketty muihin strategisiin tavoitteisiin ja kunnan muihin poikkihallinnollisiin kokonaisuuksiin, esimerkiksi ilmastotyöhön tai kestävään kehitykseen.

Energiatehokkuussopimustyötä varten on poikkihallinnollinen ryhmä

- Kokoonpano on kattava. Mukana kunnan eri hallinnonalat mm. tilapalvelut, tekninen toimiala, opetustoimi, sote, liikuntatoimi ja kunnan omistamat yhtiöt.
- Ryhmä toimii aktiivisesti.
- Rooli ja vastuut ovat selvät ja ne on viestitty organisaatiossa.
- Ryhmällä on valtuudet ja mahdollisuudet konkreettisesti viedä eteenpäin energiatehokkuustyön toimeenpanoa ja toiminnan kehittämistä.

Energiatehokkuustoimenpiteiden tunnistaminen

Onnistumisen tunnusmerkkejä – pohdi ainakin näitä

Katselmointi

- Kunnassa on toteutettu energiakatselmuksia tai energiansäästömahdollisuuksia on kartoitettu muissa omissa selvityksissä.
- Edellisten katselmusten toimenpide-ehdotukset ovat tiedossa ja niitä on toteutettu.

Kulutusseurantaa on hyödynnetty energiansäästötoimenpiteiden tunnistamisessa.

- Kulutustietoa on helposti ja luotettavasti saatavilla ja sen avulla pystytään arvioimaan, missä ovat kunnan potentiaalisimmat säästömahdollisuudet.
- Kulutustietojen poikkeamiin reagoidaan. Nousevatko ne automaattisesti esiin?

Energiatehokkuusideoiden kerääminen

- Energian ja tilojen käyttäjiltä kerätään ideoita energiansäästömahdollisuuksista.
- Energiatehokkuuskumppaneita ja laitetoimittajien apua on hyödynnetty.
- Järjestelmien digitalisoimisen mahdollisuuksia hyödynnetään.
 - esim. keskitetty kiinteistövalvomo, kulutusdatan AI-analytiikka, kysyntäohjatut järjestelmät mm. leanheat tai vastaavat sekä talotekniikan integraatio kulunvalvonta-tilavarausrajapinta

Energiatehokkuustoimenpiteiden toteutus

Onnistumisen tunnusmerkkejä – pohdi ainakin näitä

Havaitut toimenpide-ehdotukset käsitellään ja kannattavat toimet toteutetaan

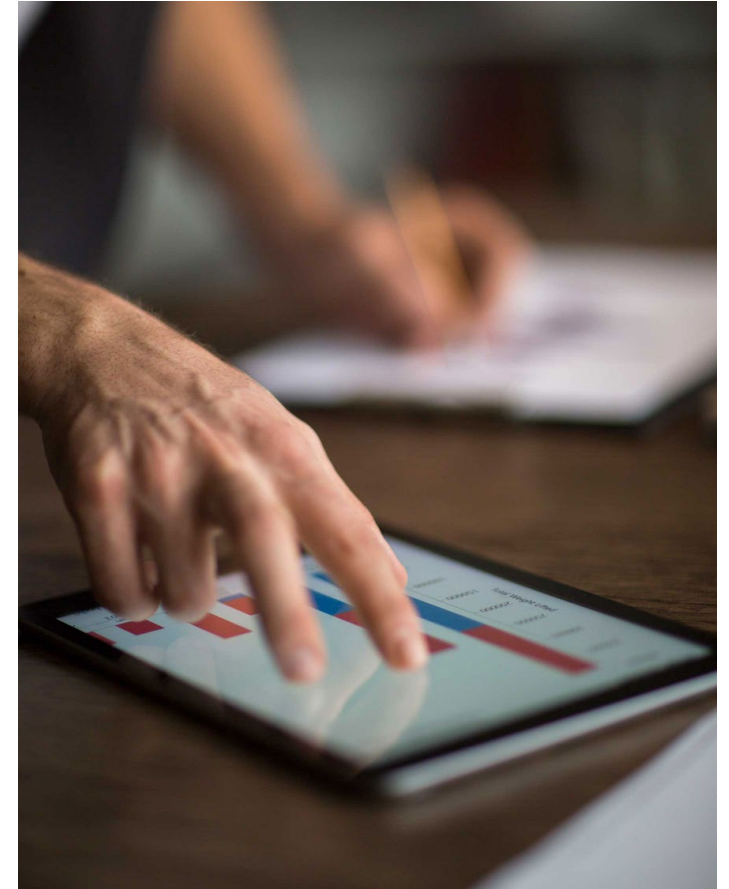
- Tuleville vuosille on suunniteltu, mitä energiansäästötoimenpiteitä toteutetaan.
- Energiatukia on hyödynnetty.
- Energiatehokkuus on huomioitu mm. kaavoituksessa, korjausrakentamisessa, rakennusten suunnittelussa sekä kiinteistöjen hoidossa ja ylläpidossa.

Hankinnat

- Hankinnoissa on huomioitu energiatehokkuustavoitteet ja niiden toteutumista seurataan.

Koulutus

- Kunnan henkilöstöä mm. huoltomiehiä, hankintoja tekevää henkilöstöä sekä suunnittelijoita on ohjeistettu ja koulutettu energiatehokkuuden huomioimisessa.

Viestintä ja koulutus

Onnistumisen tunnusmerkkejä – pohdi ainakin näitä

Kunnan työntekijät tietävät energiatehokkuustavoitteista ja toteutetuista hankkeista

- Tietoa toteutetuista hankkeista tai tavoista, joilla energiatehokkuuden voi ottaa huomioon omassa työssään.
- Energiatehokkuussopimusten raportointidataa voidaan hyödyntää.

Energiankäyttäjiä opastetaan

- Kunnan energiankäyttäjiä on opastettu ja heille on tarjolla tietoa omasta energiankulutuksestaan esim. inforuutujen avulla.
- Ekotukitoiminnan hyödyntäminen.

Kuntalaisille viestitään monipuolisesti eri kanavissa

- Kunnan energiatehokkuustavoitteista, tulevista suunnitelmista tai käynnissä olevista hankkeista on viestitty kuntalaisille.
- Kuntalaisille jaetaan tietoa, miten he voivat vaikuttaa omaan energiankulutukseensa.
- Kunnan alueen yrityksiä osallistettu mukaan energiatehokkuustyöhön.

Kumppanuudet ja alueellinen yhteistyö

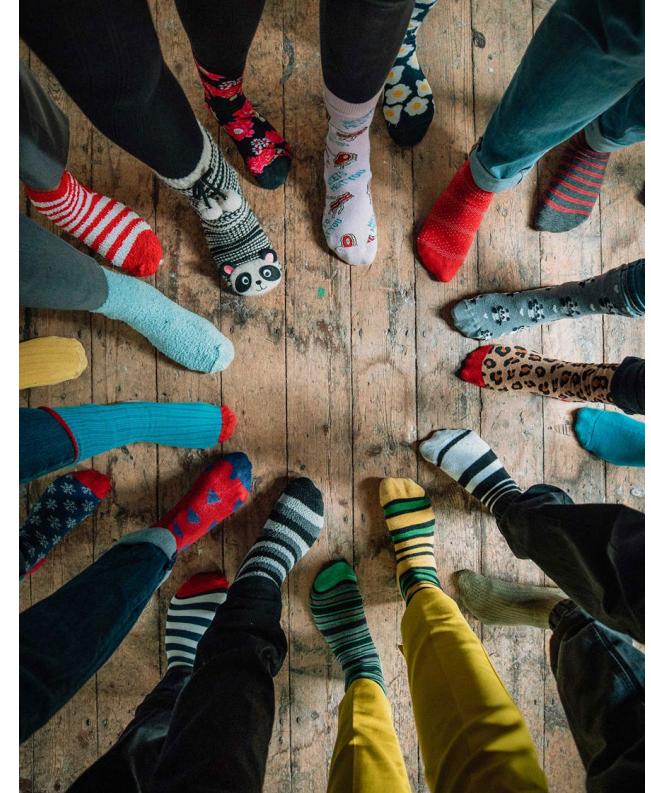
Onnistumisen tunnusmerkkejä – pohdi ainakin näitä

Energiatehokkuutta edistetään yhteistyössä kunnan alueen muiden toimijoiden kanssa

- Kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt, kuten energiayhtiö ja vesilaitos
- Kunnan alueella toimivat yritykset
- Alueen yliopistot ja muut oppilaitokset
- Alueellinen energianeuvonta

Mahdollisia kumppanuuksia on hyödynnetty

- Laitetoimittajat
- Motivan tuki
- Muut kunnat

Lisätietoa

Hanke ja yhteenveto

- Jaana Federley jaana.federley@motiva.fi

Energiatehokkuuden vertaisoppiminen

- <https://energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi/aineistot-ja-ohjeet/kunta-ala/vertaisoppiminen/>

Hankkeen toteuttivat

- Jaana Federley, Okariina Rauta, Anna Sahiluoma, Nina Vaasvainio ja Sirpa Mustonen Motivasta.

Työtä on ohjannut Tiina Sekki Energiavirastosta.

Kuntien yhteyshenkilöt

Kerava

- johanna.kuusisto@kerava.fi
- mika.turunen@kerava.fi

Lohja

- henrietta.mikkola@lohja.fi
- meliina.partio@lohja.fi

Kuhmo

- jari.juntunen@kuhmo.fi
- harri.pirainen@kuhmo.fi